

ÖĞRENCİLERİN ANKSİYETE DÜZEYİ İLE BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI

Dr. Ülkü BAYKAL

*İ.Ü. Florence Nightingale
Hemşirelik Yüksekokulu Öğretim Üyesi*

GİRİŞ

Bireyin birçok kez yaşadığı anksiyete durumu, onun fizyolojik fonksiyonlarını etkilediği gibi, öğrenme durumunu, dikkatini, duygu ve davranışlarını da etkilemektedir. Eğitimde de yoğun anksiyetenin öğrenci başarısını engelleyen önemli bir faktör olduğu bilinmektedir.

Günümüzde hemşirelik eğitimi değişen ve gelişen toplum içindeki rolünü yeniden gözden geçirerek, hemşirelik eğitim felsefesine yön vermektedir. Bu boyutta geliştirilen hemşirelik eğitimi felsefesi ise, öğrencilerin entellektüel, duygusal, ahlaksal, bedensel ve toplumsal yeteneklerini bilgi, beceri ve ideallerle besleyerek en üst düzeyde gelişimini sağlamak temeline dayandırılmalıdır (8). Hemşirelik yüksek okullarında bu felsefe doğrultusunda öğrenci eğitiminin yönlendirilmesine ve meslek üyelerinin yetiştirilmesine çaba gösterilmektedir. Ancak hemşirelik okullarında öğrenciye karşı aşırı dikkat ve katı disiplinin diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de uygulanmakta olması, öğrencilerde tedirginliğe ve olumsuz tutumlara neden olmaktadır. ABD’de hemşirelik okullarına katılan kız ve erkek öğrenciler üzerinde yapılan bir araştırmaya göre, öğrencilerin %17.7’si okulda uygulanan katı disiplin nedeniyle, okuldan ayrılmak istediğini belirtmiştir (7).

Hemşirelik okulundaki genel tutumun yanısıra öğretmenin, öğrenciden yüksek performans beklemesi ve eğitim dönemi başında öğretmeni tarafından değerlendirileceğini öğrencinin algılamış olması, öğrencilerde anksiyeteye neden olmaktadır (4).

Anksiyete (kaygı), genellikle nedeni bilinmeyen ve anlaşılamayan yakın bir tehlikeyi beklemekte olmanın doğurduğu huzursuzluk ve gerginlik hissi olarak tanımlanmaktadır (5).

Anksiyete tanımında da belirtildiği gibi öğrenci hemşirelerin yanlış bilgilennemeleri veya yeterince bilgi edinememeleri, ne yapacaklarını ve kendilerini neyin beklediğini bilememeleri anksiyeteye girmelerine neden olmaktadır. Özgür'ün öğrenci hemşireler üzerinde yaptığı araştırmada, klinik uygulamaların öğrencilerin durumluluk kaygı düzeyini artırdığı belirlenmiştir (4).

Araştırmamız, öğrencilerin "Hemşirelikte Yönetim" dersini almaya başladıklarında genellikle "dersin çok zor olduğu, çok çalışmalarının gerektiği, çok yorulacakları, dersten kalabilecekleri" gibi bazı olumsuz bildirimlerde bulunmaları ve anksiyeteli bir görünüm sergilemeleri üzerine planlanmıştır. Araştırmanın amacı, öğrencilerin anksiyete düzeyini bilimsel olarak belirleyerek, anksiyete ile başarı düzeyleri arasında bir ilişkinin olup – olmadığını belirlemektir.

MATERYAL ve METOD

Araştırma 1993-94 öğretim döneminde Hemşirelikte Yönetim dersini alan 4. sınıf öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Öğrencilere "Hemşirelikte Yönetim" dersine ilk girdikleri günlerde Spielberger'in Durumluluk-Sürekli Anksiyete Envanteri (State trait Anxiety Inventory)(6) doldurtulmuştur. Aynı öğrenci grubuna dönem sonunda da Durumluluk-Sürekli Anksiyete skalası tekrar uygulanarak, her iki uygulamanın eşleştirilmesi yapılmıştır. Yapılan eşleştirme sonucunda elde ettiğimiz 32 deneğin, Hemşirelikte Yönetim dersinden ve Halk Sağlığı Hemşireliği dersinden (aynı dönemde alınan ders olması nedeniyle karşılaştırma yapmak amacıyla seçilmiştir) elde ettikleri başarı ile anksiyete düzeyleri arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca, deneklerin demografik özelliklerini ve hemşirelikte yönetim dersine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik 21 soruluk bir görüşme formu da doldurtularak veri sağlanmıştır. Elde edilen tüm bulgular bilgisayarda (SPSS/PCt The Statisticiscal Package for IBM PC programıyla t testi ve korelasyon testi yapılarak) değerlendirilerek, anlamlılık durumları ortaya konulmuştur.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun Normal Lise (% 53, 17 kişi) mezunu olduğu ve bekar olduğu (% 94; 30 kişi) belirlenmiştir (Tablo 1). Deneklere Florence Nightingale HYO'nu isteyerek seçip seçmedikleri sorulduğunda, büyük çoğunluğunun (% 78; 25 kişi) isteyerek seçtiği; seçme nedeni olarak da "hemşirelik mesleğinde yüksek eğitim almak ve ilerlemek" olduğu (% 44, 14 kişi) belirlenmiştir (Tablo 1).

Sentürk ve arkadaşlarının yaptığı araştırmada, hemşirelik yüksekokulu seçme nedeni olarak daha yüksek oranda (% 26) "idealleri olduğu için seçtikleri"

belirlenmiş olup bizim bulgularımızla aynı doğrultudadır (7). *Oktay ve arkadaşlarının* Florence Nightingale HYO mezunları üzerinde yaptıkları araştırmada ise, hemşirelik yüksek okulunu seçme nedeni olarak “sağlık hizmetlerinde çalışma isteği” belirlenirken; %68.57 gibi yüksek oranda hemşire olmaktan memnun oldukları saptanmıştır (3). Elde edilen bu bulgular, araştırmamızı destekler niteliktedir.

Çoğunluk Florence Nightingale HYO’dan “kendi alanında en iyi eğitim öğretilmesini” ni (% 56.3; 18 kişi) isterken; bu beklentilerinin karşılanmadığını belirtenlerin daha büyük oranda (% 62.5; 20 kişi) olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Şentürk ve arkadaşları ise, yaptıkları araştırmada % 65.2 oranında öğrencinin okuldan beklentilerini karşılayamadığını saptamıştır(7).

Deneklerin çoğunluğunun evde kaldığı (% 46.9; 15 kişi) ve ikamet ettiği yerden memnun olduğu (% 62.5; 20 kişi) saptanmıştır. Ekonomik sorunu olmadığını belirtenler (% 81.2; 26) daha yüksek oranda bulunmuştur.

Deneklerin okuldaki sosyal faaliyetlere katılımları çok düşük oranda (% 12.5; 4 kişi) bulunurken; okul dışındaki sosyal faaliyetlere katılımları yüksek oranda (% 59.4; 19 kişi) bulunmuştur. Şentürk ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da sosyal faaliyetlere ayrılan zaman düşük bulunmuştur (7).

Deneklerin kütüphaneden yararlanma sıklıklarının “sık yararlanma” şeklinde (% 43.8; 14 kişi) olduğu belirlenmiştir. Şentürk ve arkadaşları ise, “bazen yararlanırım” (46.28) yanıtını almışlardır (7). Elde ettiğimiz bu sonuç, 4. sınıf öğrencilerinin daha fazla araştırmaya dayalı ödev hazırlamak durumunda oldukları (Hemşirelikte Yönetim ve Hak Sağlığı Hemşireliği dersi ödevleri nedeniyle) şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 1: Deneklerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

		n	%
Mezun Olduğu Okul	Sağlık Meslek Lisesi	15	46.9
	Normal lise	17	53.1
Medeni Durumu	Bekar	30	93.8
	Evli	2	6.2
F.N.H.Y.O İsteyerek mi seçtiniz ?	Evet	25	78.1
	Hayır	7	21.9
F.N.H.Y.O Seçme Nedenleri	* İş imkanının çok olması	5	15.6
	* İnsanları sevmem yardımcı olmayı istemem	9	28.1
	* Mesleğimde yüksek eğitim almak - ilerlemek	14	43.8
	* Diğer	4	12.5
F.N.H.Y.O'dan Beklentileri	* Kendi alanında en iyi eğitim - öğretimi vermesi	18	56.3
	* İyi bir sosyal çevre sağlaması	4	12.5
	* Kişisel ve mesleki gelişimime katkıda bulunması	3	9.4
	* Diğer	7	21.8
F.N.H.Y.O' dan Beklentilerinin Karşılama Durumu	Evet (karşılanan)	12	37.5
	Hayır (karşılanmayan)	20	62.5
İkamet Ettiği Yer	* Yurt	9	28.1
	* Evde	15	46.9
	* Lojman	8	25
İkamet Ettiği Yerden Memnuniyeti	Evet	20	62.5
	Hayır	12	37.5
Ekonomik Sorunun Olup Olmaması	Evet	6	18.8
	Hayır	26	81.2
Okuldaki Sosyal Aktivitelere Katılım	Evet	4	12.5
	Hayır	28	87.5
Okul Dışı Sosyal Aktivitelere Katılım	Evet	19	59.4
	Hayır	13	40.6
Kütüphaneden Yararlanma Sıklığı	Ara sıra	5	15.6
	Ödev sırasında	13	40.6
	Çok sık	14	43.8

Tablo 2: Deneeklerin Hemşirelikte Yönetim Dersine İlişkin Görüleri

		n	%
Hemşirelikte Yönetim Dersini severek mi aldınız ?	Evet	20	62.5
	Hayır	12	37.5
Hemşirelikte Yönetim Dersinden Beklentileriniz?	* Yönetim - yöneticilik hakkında bilgi - beceri	23	71.9
	* Bilgilerin daha yavaş ve öğreti- lerek verilmesi	6	18.8
	* Hemşireliğin konumunu öğ- renerek, mesleki bilince ulaşmak	3	9.4
Hemşirelikte Yönetim Dersinden Beklentilerinizi Karşıladi mı?	Evet	23	71.9
	Hayır	9	28.1
Hemşirelikte Yönetim Dersi Sizde Sıkıntı Yarattı mı?	Evet	18	56.3
	Hayır	14	43.7
Hemşirelikte Yönetim Dersini Aldığınız Dönem Yoğun muydunuz?	Evet	25	78.1
	Hayır	7	21.9
Hemşirelikte Yönetim Dersini Etkileyen Ders Dışı Etmenler Var mıydı?	Evet	27	84.4
	Hayır	5	15.6
Hemşirelikte Yönetim Dersi Öğretim Elemanlarından Yardım İstediniz mi?	Evet	14	43.8
	Hayır	18	56.3
Öğretim Elemanlarının Yardımı Sıkıntınızı Giderdi mi?	Evet	15	46.9
	Hayır	13	40.6
	Biraz	4	12.5
Hemşirelikte Yönetim Dersinde Başarılı Olmanız İçin Sizce Ne Yapılmalıdır ?	* Teorik bilgi önce verilmeli, staja sonra çıkılmalıdır.	4	12.6
	* Staj süresi uzatılmalı, ders içeriğine uygun olarak artırılmalı	15	46.9
	* Öğretim elemanlarının daha planlı yaklaşımları ve sayı olarak yeterli olmaları	4	12.5
	* Projeler daha kolaylaştırılmalı	4	12.5
	* Teorik bilgi daha düzenli verilmeli ve bu bilgiler bir kitap halinde öğrenciye verilmeli	5	15.6

Tablo 2’de görüldüğü gibi, deneklerin çoğu hemşirelikte yönetim dersini severek aldığı (% 62.5; 20 kişi) belirtmiştir. Hemşirelikte yönetim dersinin “yönetim-yöneticilik hakkında bilgi ve beceri” kazandırması sıklıkla (% 71.9; 23 kişi) istenirken, hemşirelikte yönetim dersinin beklentilerini karşıladığı (% 71.9; 23 kişi) belirtilmiştir. Oktay ve arkadaşlarının yaptığı araştırmada mezunlarımızın, mezuniyet sonrası kendilerini daha çok yöneticilik alanında (% 23.88) yetersiz hissetmeleride bunun önemini vurgulamaktadır (3).

Deneklerin çoğunluğu (% 56.3; 18 kişi) hemşirelikte yönetim dersinin kendilerini sıkıntıya soktuğunu belirtmiştir. Ayrıca hemşirelikte yönetim dersini aldıkları eğitim döneminde çok yoğun olduklarını (% 78.1; 25 kişi) ve ders dışı bazı etkenlerin (% 84.4; 27 kişi) yönetim dersindeki başarılarını olumsuz yönde etkilediğini ifade etmişlerdir.

Deneklerin çoğunluğu, sıkıntılı dönemlerde hemşirelikte yönetim dersi öğretim elemanlarından yardım istemediklerini (% 56.3; 18 kişi); yardım isteyenlerin ise, bu yardımların sıkıntılarını giderdiği (% 46.9; 15 kişi) belirlenmiştir (Tablo 2).

Deneklere, hemşirelikte yönetim dersinde başarılı olmaları için ne yapılması gerektiği sorulduğunda, büyük oranla (% 46.9; 15 kişi) “staj süresinin uzatılması ve ders içeriğine uygun hale getirilmesi” istenmiştir (Tablo 2).

Deneklerin eğitim dönemi başında ve sonunda ölçülen durumsal ve sürekli anksiyete düzeylerini (Minimum, Maksimum ve Ortalama) dağılım Tablo 3’de incelendiğinde, bazı deneklerin anksiyeteden söz edilebilecek yüksek puanlara ulaşmasına karşın, puan ortalamaları dikkate alındığında 50’nin altında olması nedeniyle anksiyeteden genel anlamda söz edilememektedir.

Tablo 3: Deneklerin Durumluluk ve Sürekli Anksiyete Düzeyindeki Değişimin Değerlendirilmesi

		Max	Min	Ortalama x	SD
DURUMLULUK	Dönem Başı	60	24	40.41	9.50
ANSKİYETE	Dönem Sonu	68	20	44.34	13.65
SÜREKLİ	Dönem Başı	66	26	41.38	9.49
ANSKİYETE	Dönem Sonu	67	28	41	9.77

Öğrencilerin durumsal anksiyete düzeylerinin eğitim dönemi sonunda artmış olmasında bu dönemde ödevlerini teslim etmek ve bitirme sınavlarına hazırlanmak zorunda olmalarını etkisinin olduğunu söyleyebiliriz.

Deneklerin hemşirelik okulunu isteyerek seçip seçmediğiyle ilgili bulgular anksiyete düzeyleri ve başarı durumlarıyla karşılaştırıldığında, okulu istemeyerek seçtiğini belirtenlerin dönem başındaki durumsal anksiyete düzeyiyle sürekli anksiyete düzeyleri doğal olarak yüksek bulunmuş olup, istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.05$) ilişki saptanmıştır. Atalay'ın, "Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği isteyerek seçip seçmeme durumları ile okuldaki başarıları arasındaki ilişkinin açıklanması" konulu çalışmasında öğrencilerin 9073.5'inin isteyerek seçtikleri ve bununda okul başarılarını olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir (5). Hemşirelikte yönetim dersindeki başarı notlarının daha yüksek olduğu ve farkın istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.05$) bir bağıntıyı gösterdiği saptanmıştır (Tablo 4).

Hemşirelikte Yönetim dersini severek aldığını belirtenlerin dönem başındaki anksiyete düzeyleri daha yüksek iken dönem sonunda düşmektedir. Burada, öğrencinin dönem başında dersi başaramama, mahcup olma gibi endişeler taşıdığını dönem sonunda ise daha rahatlamış olduğunu söyleyebiliriz. Dersi sevmediğini belirtenlerin, sürekli anksiyete düzeyleri, beklenildiği gibi daha yüksek olarak belirlenmekle birlikte anlamlı bir bağıntıya raslanılmamıştır ($P > 0.05$). Dersi severek aldığını söyleyenlerin başarı notu yüksek bulunurken aralarındaki ilişki istatistiksel olarak ($p < 0.05$) anlamlıdır (Tablo 4).

Tablo 4: Deneklerden Elde Edilen Bulgularla Anksiyete Düzeyleri ve Başarı Durumları Arasındaki İlişki

	Durumluluk Anksiyete				Stresli Anksiyete				Hemşirelikte Yönetim Başarı Notu		Halk Sağlığı Hemşireliği Başarı Notu		
	Dönem Başı	Dönem Sonu	Dönem Başı	Dönem Sonu	Dönem Başı	Dönem Sonu	Dönem Başı	Dönem Sonu	Başarı Notu	Başarı Notu	Başarı Notu	Başarı Notu	
Okulu isteyerek mi Seçtiniz?	Evet Hayır	40,08 41,57	t=-0,36 p<0,05	46,40 37,00	t=1,66 p>0,05	39,64 47,57	t=-2,05 p<0,05	40,84 41,57	t=-0,17 p<0,05	54,88 58,57	t=-1,55 p<0,05	63,68 67,85	t=-1,99 p<0,05
Kaldığı yerden memnun musunuz?	Evet Hayır	41,05 39,33	t=0,49 p>0,05	43,50 45,75	t=-0,45 p<0,05	42,60 39,33	t=0,94 p>0,05	42,10 39,16	t=0,82 p<0,05	56,75 53,91	t=1,38 p>0,05	64,45 64,83	t=-0,20 p<0,05
Ekonomik sorununuz var mı?	Evet Hayır	38,66 40,80	t=-0,49 p<0,05	46,83 43,76	t=0,49 p>0,05	46,33 40,23	t=1,44 p>0,05	44,16 40,26	t=0,88 p>0,05	54,00 56,07	t=0,80 p<0,05	65,00 64,50	t=0,21 p>0,05
Hemşirelikte Yönetim Dersini Severek mi Aldınız?	Evet Hayır	41,70 38,25	t=0,99 p>0,05	42,75 47,00	t=-0,85 p<0,05	40,10 43,50	t=-0,98 p<0,05	40,50 41,83	t=-0,37 p<0,05	58,05 51,75	t=3,56 p>0,05	65,60 62,91	t=1,46 p>0,05
Hemşirelikte Yönetim Dersinde Aradığınızı Buldunuz mu?	Evet Hayır	42,17 35,88	t=1,74 p>0,05	43,65 46,11	t=-0,45 p<0,05	41,26 41,66	t=-0,11 p<0,05	41,52 39,66	t=0,48 p>0,05	57,21 51,77	t=2,66 p>0,05	64,91 63,71	t=0,56 p>0,05
Yönetim Dersi Sizi Sıkıntıya Soktu mu?	Evet Hayır	40,22 40,64	t=-0,12 p<0,05	45,33 43,07	t=0,46 p>0,05	41,83 40,78	t=0,31 p>0,05	40,11 42,14	t=-0,58 p<0,05	55,05 56,50	t=0,71 p<0,05	63,83 65,57	t=-0,95 p<0,05
Yönetim Dersinde Başarınızı Etkileyen Ders Dışı Emenler Var mıydı?	Evet Hayır	41,14 36,40	t=1,03 p>0,05	44,25 44,80	t=-0,08 p<0,05	41,85 38,80	t=0,65 p>0,05	40,74 42,40	t=-0,34 p<0,05	55,44 57,00	t=-0,56 p<0,05	64,44 65,40	t=-0,38 p<0,05
Yönetim Dersindeki Sorunlarınızı Gidermek İçin Öğretim Elemanından Yardım İstediniz mi?	Evet Hayır	40,42 40,38	t=-0,01 p<0,05	40,78 47,11	t=-1,32 p<0,05	40,64 41,94	t=-0,38 p<0,05	38,57 42,88	t=-1,25 p<0,05	55,50 55,80	t=-0,16 p<0,05	64,64 64,55	t=-0,05 p=0,05

Elde ettiğimiz bu bulgular, Karaaslan'ın "Öğrenci hemşirelerinin başarı düzeyleri ile algıladıkları okul yaşantıları arasındaki ilişkinin incelenmesi" konulu araştırmasında elde ettiği okul yaşantısından memnun olanların başarı düzeylerinin yüksek olduğu şeklindeki sonucuyla aynı doğrultudadır (2).

Hemşirelikte yönetim dersinin kendilerinin sıkıntıya soktuğunu belirten deneklerin buna karşın anksiyete düzeyleri düşük bulunmuş, aralarındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) çıkmıştır. Bu beklenmeyen bir sonuç olup, öğrencilerin kendilerini çok iyi ifade edemedikleri şeklinde yorumlanabilir. Hemşirelikte yönetimi dersinde sıkıntıya girmediğini belirten ve derste aradığını bulan deneklerin başarı düzeyleri tahmin edildiği gibi yüksek bulunmuştur (Tablo 4).

Ayrıca hemşirelikte yönetim dersinde başarılarını etkileyen ders dışı etmenlerin olmadığını söyleyenlerde daha başarılı olmuşlar, yapılan istatistiksel karşılaştırmada anlamlı ($p<0.05$) ilişki elde edilmiştir. Öğretim elemanından yardım isteyen deneklerin eğitim dönemi başındaki durumluluk anksiyete düzeyleri yüksek bulunken, dönem sonunda diğer gruba göre daha düşük bulunmuş, sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) çıkmıştır. Bu sonuç, öğretim elemanının destek olmasının anksiyete durumunu azalttığı şeklinde yorumlanabilir. Aynı şekilde sürekli anksiyete düzeyi yardım alamayanlarda daha yüksek bulunmuş olup sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0.05$). Atalay'ın yaptığı çalışmada öğretim elemanlarının sorunların çözümüne katkıları ve öğrencilerin başarılarına etkileri %75 olarak gösterilmektedir (1). Araştırmamızda öğretim elemanlarının öğrencinin başarısı üzerinde doğrudan ne kadar etkili olduğunu tam belirlenmemekle birlikte, anksiyete durumunu azalttığı söylenebilir.

Tablo 5'de deneklerin hemşirelikte yönetim dersi ve aynı dönemde aldıkları Halk Sağlığı Hemşireliği dersi (anksiyete düzeylerinin benzer olduğu kabul edilen) başarı notlarının dağılım incelendiğinde, Hemşirelikte Yönetim dersinden daha düşük notlar aldıkları ve başarı ortalamalarının düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Deneklerin Hemşirelikte Yönetim ve Halk Sağlığı Dersi Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılması

	Max	Min	Ortalama $\bar{x}$	SD
HEMŞİRELİKTE YÖNETİM BAŞARI NOTU	68	38	55.69	5.69
HALK SAĞLIĞI BAŞARI NOTU	73	56	64.59	5.14

Tablo 6’da durumluluk ve sürekli anksiyete puanlarının eğitim dönemi başındaki ve eğitim dönemi sonundaki değişimi ve hemşirelikte yönetim dersindeki başarı düzeyleriyle ilişkisi bir bütün olarak incelendiğinde, dönem başı ve dönem sonundaki durumluluk anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) bir bağıntının olduğu saptanmıştır. Dönem başı ve dönem sonundaki sürekli anksiyete düzeyleri arasında da istatistiksel yönden (koalasyon analizinde) ileri derecede anlamlı ($p<0.05$) bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Durumluluk ve sürekli anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel yönden ileri derecede anlamlı ($p<0.01$) bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Durumluluk ve sürekli anksiyete puanlarındaki değişim ile başarı durumu arasında, istatistiksel yönden anlamlı bir bağıntının olmadığı ($p<0.05$) saptanmıştır. Deneklerin durumluluk ve sürekli anksiyete puanlarının düşük olması nedeniyle anksiyeteden söz edilemediği gibi, öğrencinin başarı düzeyleriyle anksiyeteleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir bağıntıya rastlanılmamıştır.

Tablo 6: Anksiyete Düzeyleri ve Başarı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

	DURUMSAL ANKSİYETE DÖNEM SONU	SÜREKLİ ANKSİYETE DÖNEM SONU	HEMŞİRELİKTE YÖNETİM DERSİ BAŞARI NOTU	HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ DERSİ BAŞARI NOTU
DURUMLULUK ANKSİYETE DÖNEM BAŞI	$r= 0.4073$ $P=0.010$		$r= 0.1828$ $P=0.158$	$r= 0.147$ $P=0.220$
SÜREKLİ ANKSİYETE DÖNEM BAŞI		$r= 0.7830$ $P=0.000^{**}$	$r= 0.1110$ $P=0.273^*$	$r= 0.2581$ $P=0.077$
DURUMLULUK ANKSİYETE DÖNEM SONU			$r= -0.1166$ $P=0.273$	$r= 0.0867$ $P=0.077$
SÜREKLİ ANKSİYETE DÖNEM SONU			$r= 0.0923$ $P=0.308$	$r= 0.1022$ $P=0.289$

* $P < 0.05$

** $P < 0.001$

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan aşağıda kısaca belirtilen şu sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerimizin çoğunluğunun normal lise mezunu olduğu, okulu isteyerek seçtiği, ancak okuldan beklediklerini tam olarak bulamadıkları, okuldaki sosyal faaliyetlere katılımları düşükken, okul dışındaki faaliyetlere daha fazla katıldıkları, okul kütüphanesinden sık yararlandıkları, konaklama ve ekonomik sorunlarının olmadığı belirlenmiştir.

Çok sayıda denek, hemşirelikte yönetim dersini severek aldığını, dersin beklentilerine yanıt verdiğini ifade ederken, hemşirelikte yönetim dersini yoğun oldukları bir eğitim döneminde aldıkları ve bunun kendilerinde sıkıntı yarattığı, buna karşın öğretim elemanından destek istemedikleri, isteyenlerin ise bu desteğin onları rahatlattığı belirlenmiştir. Denekler ayrıca hemşirelikte yönetim dersinde daha başarılı olmak için uygulama saatlerinin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Okulu isteyerek seçtiğini söyleyenlerin durumluluk ve sürekli anksiyete düzeyleri daha düşük bulunmuştur.

Hemşirelikte yönetim dersini severek alanların durumluluk anksiyete düzeyi eğitim dönemi başında yüksek iken, dönem sonunda düşmüştür. Bu grubun sürekli anksiyete düzeyleri diğer gruba göre daha düşüktür. Bu grubun sürekli anksiyete düzeyleri diğer gruba göre daha düşük olup, başarı notları diğer gruba göre daha yüksek bulunmuştur. Yani anksiyete düzeyi ile başarı durumu arasında ters orantı olduğu görülmektedir.

Hemşirelikte yönetim dersinin kendilerini sıkıntıya soktuğunu belirten deneklerin anksiyete düzeyleri tam tersi düşük çıkarken, dersin kendilerini sıkıntıya sokmadığını belirtenlerin başarı düzeyi yüksek bulunmuştur.

Öğretim elemanında destek isteyen deneklerin durumluluk anksiyete düzeyinde bir azalmanın olduğu saptanmıştır.

Deneklerin durumluluk ve sürekli anksiyete puanlarındaki değişimle hemşirelikte yönetim dersindeki başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir.

ÖNERİLER

- Hemşirelikte yönetim dersi öğretim elemanları öğrencilerin aşırıya varabilen anksiyete görüntülerinin gerçek durumu yansıtıp-yansıtmadığı konusunda daha dikkatli bir değerlendirme yapmalıdırlar. Öğrencilere karşı daha anlayışlı, sabırlı ve ılımlı bir tutum içinde olmaya özen göstererek, öğrencilerin dersi sevmelerinin başarılarını olumlu etkileyeceğini unutmamalıdırlar.

- Hemşirelikte yönetim dersinin, öğrencinin araştırmaya ağırlık verdiği bir başka uygulamalı dersle (Halk Sağlığı Hemşireliği gibi) aynı dönemde verilmemesine dikkat edilmelidir.

- Hemşirelikte yönetim dersi uygulama içeriği, saatinin çok az olması nedeniyle daha azaltılmalıdır. Ayrıca öğretim elemanlarının uygulama saatinin dışın da da öğrencilere destek olmaya çalışmaları gerekmektedir.

- Araştırma sonucunda öğrencilerin anksiyeteli olup-olmadığını söyleyebilmek için çalışmanın bir sonraki dönemde ve özellikle öğrencinin daha az yoğun olduğu (Psikiyatri Hemşireliği dersini aldığı) dönemde de tekrar edilmesi önerilebilir.

Ayrıca öğretim elemanlarının öğrencilerin anksiyetesi ve başarıları üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik daha spesifik veriler sağlanabilir.

ÖZET

Hemşirelikte yönetim dersini alan öğrencilerin anksiyeteli bir görünümü sergilemelerine karşın, durumluluk-sürekli anksiyete (State Trait Anxiety Inventory) skalasıyla yapılan değerlendirmede anksiyeteli olmadıkları saptanırken, hemşirelikte yönetim dersindeki başarı düzeyleriyle anksiyete durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

SUMMARY

A Research On Relationship Between Level of Anxiety and Success of Student:

Although the students who take the nursing management course show us an anxious behaviour, it has been determined by evaluation with State Trait Anxiety Inventory that they don't have anxiety. It has been found out that there isn't any relationship between the level of success in the course of nursing management and anxiety.

KAYNAKLAR

1-Atalay, M.: Hemşirelik yüksek okulu öğrencilerinin hemşireliği isteyerek seçip-seçmememe durumları ile okudaki başarıları arasındaki ilişkini açıklanması, 1. Ulusal Hemşirelik Eğitim Sempozyumu, Hilal Matbaacılık, İstanbul, 11-12 Eylül 1986, s.118-124.

2-Karaaslan, A.: Öğrenci hemşirelerin başarı düzeyleri ile algıladıkları okul yaşantıları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 9:3, Eylül-Aralık (1993), s.34-35.

3-**Oktay, S., Yazar, J.:** İ.Ü. Florence Nihgtingale Hemşirelik Yüksek Okulu mezunlarının konumu, sorunları ve beklenti ve önerilerine ilişkin bir araştırma, *Hemşirelik Bülteni*, 1:2, (1982), s.19-20.

4-**Özgür, G.:** Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu 1. Sınıf öğrencilerinin klinik uygulama kaygı düzeylerinin incelenmesi, 1. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu, Hilal Matbaacılık, İstanbul, 11-12 Eylül 1986, s. 73-74.

5-**Pektikin, Ç.:** Hastaneye kabulde hastaların anksiyetelerinin değerlendirilmesi, *Hemşirelik Bülteni*, 1:2, İstanbul, (1983), s.28.

6-**Spielberger, C.D.:** Durumluluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı, Çevri Ed.: Öner, N., Le Compte, A., Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, (1983).

7-**Şentürk, S., Yazar, J.:** Florence Nightingale Hemşirelik Yüksek Okulu öğrencilerin sosyo-ekonomik özellikleri, sorunları ve mesleksen beklentilerinin araştırılması, *Hemşirelik Bülteni*, 1:3, (1983).

8-**Velioğlu, P.:** Hemşirelikte Bilimselleşmeye Doğru. Bozok Matbaası, İstanbul, (1985), s.11-18-31